

Recensioner • Recensioner

tär sparkar båda bakut. Som om antropologerna bad att man skulle hejda historiens gång! För journalisterna är indianmassakrerna knappast mer än något man återkommer till varje år när nyhetsmaterialet sinar och man behöver något sentimentalt och måste återuppliva gamla ämnen för att vidmakthålla läsarnas intressen. På det sättet hamnar folkmordet på indianer bland trafikolyckor, cancer, p-piller och LSD."

Vid läsningen av boken "Mord i Amazonas", 500 års indianutrotning av **Jacques Meunier** och **Anne-Marie Savarin** fann jag det nödvändigt att för "Vi Mänskors" läsare citera ovanstående och samtidigt för oss upprepa frågorna: — Varför är vi likgiltiga för folkmordet på indianerna? Varför tiger vänsterpressen?

Är det så, att mord på indianer inte utgör någon fara för världsfreden och att vi därför inte behöver bry oss om det?

Anser vänsterpressen att indianutrotningen ingår i världsimperialismens allmänna onda och därför inte behöver särskilt nämnas eller bekämpas?

Är det trots allt så, att vi är avtrubbade genom de filmer som producerats och de böcker som skrivits, och som jag misstänker att även många progressiva människor finner nöje i utan att bry sig om sanningen bakom? Västerfilmer är avkoppling. Indianböcker är spännande läsning. Man tar dem inte på allvar. Men myten om den enfaldige, naive och otillräknelige vilden och myten om den onde, i synd och smuts nedfallne, av Gud förbannade vilden smyger sig in och indoktrinerar vuxna TV-tittare och minderåriga indianboksläsare.

Av de olika religionerna i Amerika har vissa anammat myten om den gode och andra myten om den onde vilden. De olika kyrkornas metoder, omvändelse, uppfostran eller tuktan har dock haft ett gemensamt mål, att underordna indianerna den vite erövrarens makt. Att göra dem spaka, lydiga och

skuldmедvetna. Det finns olika teorier och "uppenbarelser" om att indianerna en gång var ett vackert, intelligent och naturligtvis vithudat folk, men förföll till synd och olydnad mot Gud och fick som straff sin mörka hudfärg. Men, om de omvänder sig till tro och lydnad skall de som välsignelse återfå den vita huden.

Frukten av andra teorier har blivit antingen sjukdomar, svaghet, undernäring och massdöd på grund av otursamma händelser som vid försök att erövra Amazonas inre områden, eller genom ovarsam och hårdhänt behandling som vid gummits utvinnande, vilket enbart i Putumayo-dalen har kostat 40.000 indianer livet, eller genom systematisk utrotning genom socker förgiftat med arsenik, filter infekterade med smittkoppor, bacillbärande höns och andra husdjur. Även att de vita tvingade indianerna att klä sig ådrog dem sjukdomar. Deras kroppar tålde inte den utsvetning som blev resultatet av att de var ovana att bära kläder på överkroppen. Indianbefolkningen decimerades successivt från 25 milj. före erövringen till ca 400.000 idag. (J. H. Parrys uppsats, Spanien och det spanska väldet i Latinamerika.) Indianer har under 500 år plågats av:

Encomiendasystemet, ett slags feodalt plantageförhållande.

Gummitappningen, som för dess övare innebär ett sannskyldigt helvete med ensamhet, monotonitet, skuldsättning genom det ockersystem som påtvingats dem av gummibaronerna, undernäring och febersjukdomar.

Byggandet av järnvägen Madeira Mamoré, som enligt historien har "Under varje syll ett lik". Enligt författarna till Mord i Amazonas är det för pessimistiskt. Järnvägen krävde 6.208 dödsoffer på 549.000 syllar.

Kolportörerna som sålde helt värdelösa föremål till otroliga priser och tog ifrån indianerna deras varor med våld eller genom oärlighet. Detta för att endast nämna några av de värsta plågogisslen.

Och indianernas död är ingen inbillning. Västerfilmer och indianböcker får inte låta oss tro, att detta är sagor eller fantasier. Det är hård och grym verklighet! Och inte något som faktiskt hände för länge sedan. Utan något som fortgår ännu idag. En artikel i tidningen *Le Monde* tillkännagav den 6—7 juli 1969 att sjuttiofem indianer hade sålts av gummihandlare i gränstrakten mellan Colombia och Brasilien för en summa av 140.000 kronor.

De båda författarna tar i några kapitel upp djur och växtlighet i den nya världen, de stora upptäckterna, indianernas ursprung, myter, sagor och sägner, samt sitt eget möte med indianerna, men det väsentliga i boken är det budskap som likt ett nödrop och en ödmjuk bön genomlyser den och uppenbarar avsikten med den: "Rädda indianerna". Låt den folkspilla, som överlevt piskan, elden, hungersnöden, folkförflyttningarna, barnaroven, våldtäkterna, de barbariska levnadsförhållandena, den själsliga förnedringen och allt annat vidrigt, få upprättelse! Etnograferna måste få stöd av den allmänna opinionen och det kan de endast få genom en vettig och systematisk informationskampanj. "Folk har rätt att veta. Rätt och skyldighet. Att acceptera skandalen, att finna sig i att dylika missgärningar förövas är att själv bli medbrottsling."

H. L.

Mord i Amazonas. 500 års indianutrotning. Av **Jacques Maunier** och **Anne-Marie Savarin**. Bokförlaget Pan/Norstedt, Stockholm 1969. 178 sid.